

न्यायाचे मृगजळ

मोरी सरकारला आठ वर्ष झाली. हा कालावधी छोटा नाही. संसदेतील आकडेरीनुसार देशात जिहा आणि इतर कनिष्ठ न्यायालयांमध्ये २८ मार्च, २०२२ रोजी चार कोटी नऊ लाख ८५ हजार ४९० खट्टले प्रलंबित होते. उच्च न्यायालयांमध्ये मिळून ५१ लाख खट्टने आहेत. सर्वोच्च न्यायालयातील तुंबारा ७० हजार खट्टल्यांचा आहे. 'खट्टले निकाली काढणे हे न्यायव्यवस्थेरे काम असून त्याचे सरकारची काही भूमिका नाही,' असेही ही आकडेवारी देताना संसदेत सांगण्यात आले. हे अर्थस्तथा आहे. खट्टले वेगाने चालविणे हे न्यायालयांचे काम असले आणि ते सध्या कार्यक्षमतेने होत नसले तरी या साप्ता प्रक्रियेत सरकारी भूमिका अतिशय महत्वाची आहे. उदाहरण घ्यायचे तर, मुंबई उच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्त्यांचा पट १४ आहे. यातील ३१ पदे रिक्त होती. नऊ नवीनी न्यायमूर्त्यांची नावे सरकारने नुकतीच मंजूर केली. याचा अर्थ, आजही तीस पदे रिक्त होती. हीच कथा देशील बहुतेक उच्च न्यायालयांची तसेच इतर कनिष्ठ न्यायालयाची आहे. ही पदे भरणे, राज्य सरकारांशी चर्च करून न्यायव्यवस्थेला आवश्यक त्या सुविधा पुरवणे, हे काम केंद्राचे नाही का? ते आठ वर्षांत कार्यक्षमतेने झाले असते तर प्रलंबित खट्टल्यांचा फुगवाटा. इतका वाढला नसता. केंद्र सरकार सातात्याने कालावधी कायदे रद्द केल्याचे सांगत असते. मोरीही हे सागत असतात. हा प्रयत्न स्तुत्या आहे. अजूनही बरेच कालावधी कायदे जायात हवे आहेत. मात्र, या प्रक्रियेचे प्रत्यंतर सामान्य नागरिकांना वेगवान न्यायदानातून यावे. तसेच ते होताना दिसत नाही. सर्वोच्च न्यायालयातील ज्येष्ठ न्यायमूर्ती उदय ललित हे लवकरच सरन्यायाधीश होतील. त्यांनी परवा साडेहाला त्यांनी सुरु करता.

'मुल सकाळी साताला शांत' जातात; तर न्यायालयांनी नजला काम सुरु का करू नये?' हे त्यांचा प्रश्न याय आहे. आता हे करून दाखविण्याची संधी त्यांना मिळणा आहे. ती त्यांनी जरुर घ्यायी आणि मुख्य म्हणजे जो पदकाळ मिळेल, त्यात न्यायमूर्तीची रिक्त पदे भरण्यासाठी मोरीही आखावी. सन २००० मध्ये अकाराया वित्त आयोगान थकलेल्या खट्टल्यांचा निकाल लागावा, यासाठी पाच वर्षांसाठी जलदाती न्यायालय स्थापनायाची भूमिका घेतली. आज जलदाती न्यायालय ही प्रस्थापित व्यवस्थेचा भाग बनली असून तेथील प्रलंबित खट्टले दहा लाखांनहून जास्त आहेत. 'आता ही यंत्रणा कायमस्वरूपी करा' असे सर्वोच्च न्यायालयाला शेवटी राज्यांना सांगावे लागले. म्हणजे, व्यवस्थेवरचा जालीम इलाज व्यवस्थेने गिळून टाकला. न्यायालयांच्या इमारती, दालने, संगणक अशी सारी यंत्रणा हाताशी असताना सरकारने निदान उत्तर भारतात तरी न्यायाधीश व इतर कर्मचाऱ्यांची संख्या दुप्पट करून दोन आणि गरज असले तर तीन शिफ्ट्समध्ये न्यायालये का चालवू नयेत? काही दिवसांपूर्वी सरन्यायाधीश रामणा आणि कायदेमत्री किरण रिजिजू हे ज्या निमित्ताने एका व्यासपीठावर आले, ती 'पैशनल लिगल सर्विस अंथॉरिस्टी' स्थापन होउनी बराच काळा लोटला. निराधार, गरीब कैद्यांना कायदेशीर मदत देणे आणि देशात लोकाचायाचाये चालविणे, हे या संस्थेच्या स्थापनेचे मुख्य उद्देश होते. मात्र, देशभरात दोन वर्षांपूर्वी जे चार लाख ८८ हजार ५११ केंद्री तुंगांत होते; त्यातील तीन लाख ७१ हजार ४८८ केंद्री होते. म्हणजे, त्यांच्यावर गुन्हा सिद्ध्य झाला नव्हता. हे प्रमाण एकूण कैद्यांच्या ७६ टक्के आहे. यातले बरेचसे अर्धशिक्षित, निरक्षर तसेच समाजातील मागास जारीचे होते. यातल्या गंभीर गुन्ह्यातील संशयिताना सोडून इतरांना त्वरेने जामीन का मिळू नये? स्वांत्रंत्राच्या अमृत महोत्सवानिमित्त राज्यांनीची यात पुढाकार घ्यावे, असे आहवान आता केले जात आहे. पूर्वी संस्थानी कारभारात कैद्यांच्या राज्यांच्या वाढविवासाला माफी मिळत असे. तसेच अवंडवर करण्यापेक्षा ही व्यवस्थाच कायमची भक्तम, उत्तरादीची भरायला कायदे नाही का? देशात लक्षावधी खट्टले किंवा मुलकी खट्टल्यांचे तर विचारालय नको. अनेकांची ह्यात जाते, ठांचा घासान माणसे मरतात, पिंड्या उद्भुत घटना, घेरे देशोडीला लागतात पण खट्टल्यांचे निकाल काही लागत नहीत. तुंबलेले खट्टले असे सकल राष्ट्रीय उत्पादनातील (जीडीपी) संभाव्य घट, असे हिंशें मांडले जातात. ते तर नुकसान आहेत. त्याहीपेक्षा अकारायम, अजागी न्यायव्यवस्थेयुक्त भारतीय समाजावर वेदना, दुख, प्रीतीशा आणि स्वनांगा चकाचूर असा जागतांचा प्रपात गेती सात दशके कोसळतो आहे; त्या शोकांतिकेचे मूल्य काय आहे? ते कोणी मांडले आहे आणि या वेदना दूर केल्या आहेत? तो कोणी आहेत?

पुराचे पाणी घायात घुसल्याने लाखांचे नुकसान; तहसीलदार विजय तळेकर यांनी केली पाहणी

दै.रायगड नगरी | पनवेल

पारागाव व डुंगी गावात विमानतळाला दगड मातीच्या भरावामुळे पावसाचे पाणी जाऊन पुरपरिस्थीती निर्माण झाली. यासंदर्भात तहसीलदार विजय तळेकर

होत आहेत. याबाबत जिल्हाधिकारी यांच्यासोबत अलिबाग येथे झालेल्या बैठकीत सिडकोचे अधिकार अभियंता गोसावी, कार्यकारी अभिनेता गुजराती आणि सहाय्यक अभिनेता वसुले यांनी या वर्षी पारागाव व डुंगी गावात पाणी जाणार नाही तीशी उपाय योजना केली असल्याचे सांगितले. परंतु या वर्षांच्या पहिल्याच पावसात दोन्ही गावात पुरपरिस्थिती निर्माण हाऊन अनेक घरात पाणी गेले आहे. पनवेलचे तहसीलदार विजय तळेकर यांनी प्रत्यक्ष गावात येऊन पाणी केली असता

श्रीवर्धन तालुक्यातील भरडखोल येथील फिन्गानालगतव्या घरांमध्ये समुद्राच्या भरतीचे पाणी

दै.रायगड नगरी | श्रीवर्धन

सर्वत्र पावसाचा करून सुरु असून समुद्र चांगलाच खवळलेला असून समुद्राच्या पाण्याच्या पातरीत देवील वाढ झाली आहे. श्रीवर्धन तालुक्यातील भरडखोल येथील समुद्र किनाचालगत असलेल्या घरांमध्ये समुद्राच्या भरतीचे पाणी शिरत आहे. त्यामुळे या नागरिकांचे जनजीवन विस्कलीत होत आहे. भरडखोल येथील गृहस्थ महादेव दामा पावशे, सदानंद गणपत वावशे, सुरादा दामा खोपटकर, फिर हरिंद्र खोपटकर, जाया बाल्या चोगले, गहीनीनाथ कृष्णा चोगले, विठ्ठल महादेव भोईनकर, फिर पद्मा चोगले, रोहीदास पद्मा चोगले, महादेव बाल्या चोगले, कृष्णा बाल्या चोगले, अनंत बाल्या चोगले, लक्ष्मण बाल्या पावशे, भालंचंद्र रामा पावशे, कानू पांडुरंग पावशे, नामदेव पोशा पावशे, महंदू महादेव भोईनकर आदीच्या घरात पाणी शिरत आहे.

वाढळी वाच्याचा काळात समुद्राच्या भरतीचे पाणी घुसत असून अचानक होणारे वाढळ किंवा पावसाली होणारे वाढळ या वेळी प्रशासना कडून नेहणी विनाशीत देवील वाढ झाली आहे. भरडखोल येथील गृहस्थ महादेव दामा पावशे, सदानंद गणपत वावशे, सुरादा दामा खोपटकर, फिर हरिंद्र खोपटकर, जाया बाल्या चोगले, गहीनीनाथ कृष्णा चोगले, विठ्ठल महादेव भोईनकर, फिर पद्मा चोगले, रोहीदास पद्मा चोगले, महादेव बाल्या चोगले, कृष्णा बाल्या चोगले, अनंत बाल्या चोगले, लक्ष्मण बाल्या पावशे, भालंचंद्र रामा पावशे, कानू पांडुरंग पावशे, नामदेव पोशा पावशे, महंदू महादेव भोईनकर आदीच्या घरात पाणी शिरत आहे.

पृष्ठ क्र. १ वरून...

राष्ट्रवादी कांग्रेसच्या बाले किल्ल्यात भाजपचा सुरुंग

सुनील वाढ, समिर रातवडकर, अमोल हाटकर, बाबू लासे, ठाकर गुरुजी व राजेश देवेंद्र अंथक्ष नारायण देवेंद्र व राजेश देवेंद्र अंथक्ष नारायण वरंदे, संकेती विनाशीत देवील वाढ झाली आहे. श्रीवर्धन तालुक्यातील भरडखोल येथील समुद्र किनाचालगत असलेल्या घरांमध्ये समुद्राच्या भरतीचे पाणी शिरत आहे. त्यामुळे या नागरिकांचे जनजीवन विस्कलीत होत आहे. भरडखोल येथील गृहस्थ महादेव दामा पावशे, सदानंद गणपत वावशे, सुरादा दामा खोपटकर, फिर हरिंद्र खोपटकर, जाया बाल्या चोगले, गहीनीनाथ कृष्णा चोगले, विठ्ठल महादेव भोईनकर, फिर पद्मा चोगले, रोहीदास पद्मा चोगले, महादेव बाल्या चोगले, कृष्णा बाल्या चोगले, अनंत बाल्या चोगले, लक्ष्मण बाल्या पावशे, भालंचंद्र रामा पावशे, कानू पांडुरंग पावशे, नामदेव पोशा पावशे, महंदू महादेव भोईनकर आदीच्या घरात पाणी शिरत आहे.

विद्यमान ग्रामपंचायत राष्ट्रवादी कडेच होती. परंतु अंतर्गत कुरघोडीमुळे विकास कामात अडथळा निर्माण होत असे. हा वाढ वरीषाकडे देखील दखल घेतली जात नाही त्यामुळे सरपंच चांगदेव पाठील यांनी कायदिवसांपूर्वी भाजप प्रवेश केला होता. आता मात्र त्यांनी करिश्मा दाखवून संपूर्ण गाव भाजप मत केला असून किंवाकर ठरले असल्याचे वाले आहेत.

पाली अंबा नदी पुलाची दैना; रेलिंग तुटल्या, खड्डे, चिखल

मात्र या पुलाचर ठिकठिकाणी खड्डे पडले आहेत. पावसालीची आधीच या पुलाच्या मध्यावरीकाळी काही लोखंडी संरक्षक कठडे (रेलिंग) तुटले निस्तले आहेत. अगी आता पुलाचरून पाणी गेल्यामुळे इतरीले रेलिंग वाहन गेले आहेत. त्यांना आधार देणारे सिंगेंटचे काही ठोकळे देखील निस्तले आहेत. कमकुवत लोखंडी कठडे, मोठाले खड्डे, क्षमतेपेक्षा अधिक वाहनांची ये-जा, वारंवार पुलाचर वाहन येवून साठलेला राडारोडा यामुळे वाहतुकीच्या दृष्टीने हा पुल अत्यंत धोकादायक झाला आहे. खड्डगत असंख्य वाहने आदळत आहेत.

विविध मागण्यांसाठी मह

